

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Юлияна Крумова Маринова, дм

Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

професионално направление 7.1. Медицина

докторска програма „Обща медицина“

Автор: д-р Пламен Нейчев Латев

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: „Урология и обща медицина“ – МФ, МУ - Пловдив

Тема: „Мениджмънт на сърдечно-съдовия риск в общата медицинска практика със системата SCORE“.

Научен ръководител: доц. д-р Росица Димова, дм

Научен консултант: гл. ас. Румяна Стоянова, дм

1. Общо представяне на процедурата и докторанта:

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с Чл.70 (1) от I.Раздел. Придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР“ и научна степен „ДОКТОР НА НАУКИТЕ“ в МУ-Пловдив; Правилник на МУ-Пловдив от 28.01.2021 г. и включва всички изискуеми документи, включени в модела на становището. Документацията по процедурата е пълна, точна и изрядно подредена.

Представяне на докторанта:

Пламен Латев се дипломира като магистър по медицина – МУ – Плевен през 1990 г. Работи като лекар – ординатор в Общинска болница – Павликени до 2000 г., след което и до момента е ОПЛ, собственик – управител на ИППМП Медиана ЕООД. Д-р Латев притежава също така магистърска степен по икономика от Стопанска академия „Димитър Ценов“ – гр.

Свищов. В системата на СДО има придобити специалности по „Вътрешни болести“ (1998); „Обща медицина“ (2003); „Трудова медицина“ (2009). Притежава професионални знания, умения и права на специалист по вътрешни болести, обща медицина, собственик и управител на практика за първична медицинска помощ, база за практическо обучение по обща медицина, ръководител на служба по трудова медицина. Владее английски език (B2 ниво), на добро ниво руски език и ползва немски език.

2. Актуалност на тематиката

Общо описание на дисертационния труд:

Представеният за оценяване дисертационен труд е написан на 181 страници, онагледен е с 48 таблици и 24 фигури. Съдържа 6 приложения. Библиографията включва 150 литературни източника, от които 40 (27%) на кирилица и 110 (73%) на латиница. Разработеният в дисертационния труд проблем е актуален в научно и научно-приложно отношение. Тази актуалност е аргументирана от докторанта с вещина и дълбоко разбиране.

3. Познаване на проблема

Литературният обзор обхваща 40 страници от дисертационния труд и е представен в 7 основни части, фокусиращи върху: ✓ сърдечно-съдови заболявания (ССЗ) и тяхното значение за заболяемостта и смъртността; ✓ превенция на сърдечно-съдовите заболявания – място и роля на първичната помощ в превантивната медицина; ✓ рискови фактори за възникване на ССЗ; ✓ оценки и системи на оценяване на сърдечно-съдовия риск – исторически преглед на развитието на концепцията за оценка на риска; ✓ системата SCORE на Европейското кардиологично дружество; ✓ анализ на резултатите от прилагането на оценката SCORE в международни проучвания през последните 5 години; ✓ внедряване на системата за оценка на риска SCORE в първичната помощ в България, идеи за прилагане и резултати. Използваните литературни източници са достатъчни като брой, представляват научни публикации на български и чуждестранни изследователи и значими национални и международни документи, цитирани добросъвестно. Обзорът е написан на ясен и достъпен език и отразява задълбочено познание на обсъжданите проблеми и умело боравене с научната терминология. Д-р Латев завършва обзора с кратко обобщение, адресирайки обосновката на собственото проучване. **Обобщено:** От начина на представяне на литературния обзор е видно задълбоченото познаване на обсъжданите проблеми и умение на автора аналитично да представя богата научна информация и да аргументира актуалността и значимостта на темата на дисертацията, както и подхода на собственото научно изследване.

4. Методика на изследването: Цел, задачи и работни хипотези – Глава втора; Материал и методи на проучването – Глава трета: представени са в дисертационния труд на 23 страници добросъвестно и задълбочено. **Целта** е дефинирана точно и ясно: „да се измери и оцени атеросклеротичния сърдечно-съдов риск при здравно-осигурени лица в общата

медицинска практика по трите методики: SCORE ESC (2016), SCORE НРД, и SCORE ESC (2019) и да се предложи подобрен модел за управление на риска от ССЗ“. **Задачите** са формулирани в 6 пункта, както следва: 1. Да се измери и сравни абсолютният сърдечно-съдов риск по трите методики на системата SCORE: ESC (2016), НРД и ESC (2019). 2. На базата на абсолютния индивидуален риск да се изчисли популационния относителен риск (RR) от възникване на тежко или фатално СС събитие в групата на експонираните (с висок и много висок риск) спрямо групата на неекспонираните (с нисък и умерен риск), атрибутивен риск (AR) и прогностичната валидност на всяка една от трите методики. 3. Да се сравнят и анализират клиничко-лабораторни, здравни показатели и резултати (изход) от настъпилите атеросклеротични ССЗ и/или сърдечно съдова смъртност по трите методики на системата SCORE. 4. Да се проучи разпространението и въздействието на някои основни рискови фактори върху оценката SCORE за възникване на сърдечно-съдово събитие. 5. Да се проучат допълнителните, модифициращи рискови фактори, които оказват влияние върху класифицирането на пациентите по категория риск и да се определи възможна ли е тяхната прекласификация. 6. Да се разработи и предложи подобрен модел за мениджмънт на сърдечно съдовия риск сред българската популация, съобразен с Европейските препоръки.

Представени са **4 работни хипотези**: Първа хипотеза: Регламентираните критерии за SCORE по трите методики: ESC (2016 г.), НРД, и ESC (2019 г.) водят до различия в класифицирането на пациентите по рискови групи. Втора хипотеза: Прогностичната валидност на оценката SCORE по трите методологии SCORE ESC (2016), SCORE НРД и SCORE ESC (2019) се различава. Трета хипотеза: Системата за оценка на сърдечно-съдовия риск SCORE по НРД за възникване на тежко или фатално ССЗ не включва достатъчно на брой и прецизност критерии, които да послужат за правилното идентифициране, класификациране и мониториране на лицата в по-рисковите категории. Четвърта хипотеза: Включването на допълнителни модифициращи рискови фактори към оценката SCORE по НРД ще подобри управлението на риска от възникване на ССЗ.

Дизайн на собственото проучване: **затворено кохортно проспективно епидемиологично проучване** при здравно-осигурени лица от ПИМП гр. Павликени, регистрирани за период от пет години с ретроспективно събиране на данни; продължителност на наблюдението -2 години: от 01.01.2019 г. до 31.12.2020 г. **Методологията** на проучването е представена последователно с ясно, правилно и точно определяне на ✓ предмет на проучване, ✓ обект на изследване, ✓ логически и технически единици на наблюдение, ✓ признаци на наблюдение ✓ етични норми на проучването; ✓ брой и характеристика на генералната съвкупност.

Методите на проучването са представени последователно с описание на системата SCORE за оценка на сърдечно-съдовия риск: 1. SCORE ESC 2016 – според Европейски препоръки 2016 за превенция на сърдечно-съдовия риск; 2. SCORE НРД-2016 – съгласно критериите на НРД; 3. SCORE ESC 2019 – според ръководство за поведение при дислипидемии: липидна модификация за редуциране на СС риск. Последователно д-р Латев представя **методи и техники за събиране на информация:** метод на допитване; медицинско интервю и анамнеза; документален метод; пряко включено наблюдение; експертна оценка; епидемиологичен метод; статистически методи; оценка на валидност на трите методики SCORE; време и място на проучването; етапи на администриране на проучването;

В проучването се проследяват 4551 пациенти в рамките на горепосочения времеви интервал, групирани в три кохорти. През първата година се провежда профилактичен преглед, изследвания и анкета за всички рискови фактори с оценка на риска по трите методологии. През втората година се събират данни за нововъзникнали тежки или фатални ССЗ от медицинските записи в информационната система, епикризи, ГРАО и съобщения за смърт. **Обобщено:** Избраната методика на изследване позволява да се постигне поставената цел чрез получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд. Д-р Латев представя методологията добросъвестно и задълбочено.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Резултатите и тяхната дискусия са представени последователно на 73 страници, най-голямата част от общия обем на дисертацията (40%). Резултатите са представени в **12 раздела.**

Всеки един от разделите е изключително добре структуриран, резултатите са представени задълбочено, обсъдени и обобщени. Изложението на резултатите и тяхното обсъждане отразяват умението на д-р Латев да борави с данните от научното изследване, да прилага подходящите методи за анализ и да интерпретира задълбочено. **Обобщено:** Тази част от дисертационния труд заслужава особено внимание и висока оценка със своето адекватно структуриране, логическа обвързаност и последователност.

Следва синтезирано **Заклучение** на две страници.

Изводите са сведени до 9, умело формулирани и пряко свързани с изследователската цел и задачи.

Приносите от дисертационния труд са представени като такива с **оригинален и потвърдителен характер:** С оригинален характер са: за пръв път в България е проведено проучване, което сравнява абсолютния, относителен и атрибутивен риск и предиктивната стойност при определяне на оценката на риска SCORE по три методологии; идентифицира и

измерва атрибутивния принос на допълнителните рискови фактори за SCORE оценка за развитие на ССЗ; доказва, че предиктивната стойност на методологията на Европейското кардиологично дружество, описана в Ръководството за лечение на хиперлипидемии от 2019 г. е по-голяма в сравнение с методологията на SCORE ESC – 2016 г. и SCORE НРД; предлага се нов, подобрен модел за оценка на риска с прекласифициране на лицата от категория с нисък и умерен риск в категория с висок риск при наличие на поне един от допълнителните, модифициращи рискови фактори – ИТМ над 30, серумна глюкоза на гладно над 6.1 mmol/l или прием на лекарства за лечение на артериална хипертония, без да се преизчисляват точките от SCORE. С потвърдителен характер са: потвърждава основните РФ за развитие на атеросклеротично ССЗ и тяхното влияние върху категоризацията на пациентите по трите методики SCORE; потвърдена е прогностичната стойност на трите методики SCORE за относително правилно класифициране на пациентите в рисковите групи; потвърдено е наличието на допълнителни модифициращи РФ, които оказват влияние върху крайните резултати.

Препоръките са дефинирани в 9 направления, с които изразявам съгласие.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Във връзка с дисертационния труд д-р Латева е приложил: - **3 пълнотекстови публикации:** в научни периодични издания (*Обща медицина; Научни трудове на Съюза на учените в България – Пловдив, Серия Г. Медицина, фармация и дентална медицина; Управление и образование*) - **2 публикувани резюмета от участия в научни форуми** (*Journal of Biomedical and Clinical Research Abstracts from Jubilee Scientific Conference “45 years Medical University – Plevn”; Abstract book 7th International Zeugma Conference on scientific research*) с доклади, съдържащи резултати от дисертацията. На всички публикации д-р Латева е **водещ автор**, което потвърждава неговия личен принос.

7. Автореферат: Авторефератът е направен според изискванията. Написан е на 72 страници и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научно-теоретични, методологични и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички **изисквания** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Пловдив. Представените материали и дисертационни резултати **напълно съответстват** на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ – Пловдив за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторанта д-р Пламен Нейчев Латев **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Обща медицина, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от оценените по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор'* на д-р Пламен Нейчев Латев в докторска програма по **Обща медицина, Професионално направление 7.1 Медицина, Област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт.**

16.09. 2022 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Юлияна Кр. Маринова, дм

Заличено на основание
Чл.5 §1, б."В" Регламент (ЕС)2016/679

